

Večernik

Leto II. (IX.), šte. 64

Maribor, sobota 17. marca 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4.

Uspehi odločne borbe KDK v skupščini

VLADA MORALA V MNOGIH TOČKAH POPUSTITI. — SPORAZUM RADI SPREJETJA BUDŽETA.

Včerajšnji dan je po viharjih prejšnjih dni v skupščini prinesel presečenost: skupščinska seja se je vršila v mirnejšem razpoloženju in koncem seja je predsednik skupščine razglasil, da je med šefi posameznih strank bil dosežen sporazum, v smislu katerega bo državni proračun s finančnim zakonom vred sprejet najkasneje do 26. t. m. Zanimivo je, da se ni vršila nobena seja strankinih šefov, ker je opozicija odklanjala, da bi prisostvovala takšni seji pod predsedstvom skupščinskega predsednika dr. Periča, ki je, kakor znano, opozicijo na najgrši način briskiral, ampak se je izvršil sporazum v razgovorih za kulisami.

Vprašanje nastane, pod kakšnimi pogoji je opozicija pristala na to, da omogoči vladni večini sprejetje budžeta in finančnega zakona v določenem roku. Današnja poročila iz Beograda nam dajejo na to vprašanje nekoliko odgovora in kažejo obenem, da je opozicija s svojim odločnim nastopom dosegla znatne uspehe tako glede pravičnejše razdelitve denarja, namenjenega za prehrano gladojočega prebivalstva, kakor tudi glede dohodnine, katere popolno ukinitve je zahtevala že za letošnje leto. Vlada je pristala na to, da se podeli splitski oblasti za prehrano še nadaljnjih 5 milijonov Din in istotoliko tudi primorsko-krajiški oblasti. Z ozirom na to zahtevo opozicije, je vlada tudi sklenila, da morajo vsi resorni ministri, ki imajo kredite za razna javna dela, te svoje kredite takoj plasirati za javna dela v Dalmaciji. Končno je vlada pristala tudi na to, da bodo denar, ki je določen za prehrano v posameznih oblastih, dobile na razpolago dotične oblastne skupščine in da bodo morali oblastni odbori razdeljevati podpore v sporazumu s predstavniki vseh strank v dotičnih oblastih, da se ne bodo godile partizanske zlorabe.

Glede dohodnine opozicija sicer ni uspela s svojo zahtev, da bi se ta vrsta davka, ki je prečanske kraje osiromašil, ukinita že s 1. januarjem t. l. Vendar pa je bila vlada na podlagi konkretnih podatkov, katere je iznesla opozicija, prisiljena, da stori nekatere sklepe, ki pomenijo znatno olajšanje tega bremena.

V včerajšnji seji skupščine so zlasti zastopniki KDK Pavle Radič, dr. Žerjav in Pucelj iznesli težke argumente proti dohodnini in je moral sam finančni minister dr. Marković v svojem govoru priznati, da je zlasti dr. Žerjav s svojim govorom jasno osvetlil težko situacijo, v katero je dohodnina vrgla prebivalstvo v prečanskih krajih. Iz finančnih razlogov — tako je izjavil finančni minister — vlada sicer ne more sprejeti predloga opozicije, da bi se dohodnina ukinita že s 1. januarjem, vendar pa je sklenila razne olajšave: predysem se zviša eksistenčni minimum od 6000 na 12.000 Din, vsled česar odpade znaten odstotek davčnih obvezancev. Da lje je vlada sklenila, da se bo izvršil predpis dohodnine za leto 1928, po razmerju prejšnjega leta, kar pomeni, da se dohodnina zmanjša za 50%.

Končno je vlada sklenila predložiti amandman, po katerem bo onim, ki se niso v določenem roku pritožili glede davčnih predpisov, omogočeno, da svoje pritožbe predložijo še v roku dveh mesecev reklamacijskemu odboru, ki jih mora vzeti v pretres. Vidimo torej, da odločna in stvarna borba Kmečko-demokratske koalicije rodi sadove v korist našemu prebivalstvu. Jutrišnji zbor KDK v Ljubljani bo pokazal, da je koalicija trdno odločena to borbo za pravico in poštenje ter za interese našega ljudstva z vso odločnostjo nadaljevati do končnega popolnega uspeha.

Pedagoški kongres v Berlinu

se bo vršil od 12.—17. aprila v znamenitu novodobne osnovne šole. Predavajo nemški reformatorji svetovnega slovesa (Karsen, Kerschensteiner, Wolff, Seyfert, Pallat, Götze, Glöckel itd.) Razmotrivalo se bo današnje stanje pedagoške znanosti in se bo udeležencem nudil popoln vpogled v moderno osnovnošolsko vzgojno delo. V to svrhu se bodo vršili ogledi vzornih nemških šol, aranžirajo se specialne razstave šolskega dela in najmodernejših učnih pripomočkov. Kongres, ki je prvi te vrste v povojni dobi, obeta doprinesiti dokaz, da je inozemska reforma osnovne šole uspešna in je zato povabljeno učitelstvo vseh držav. Istočasno se vrši tudi konferenca mednarodnega učiteljskega združenja. V interesu našega osnovnega šolstva bi bilo, če bi se kongresa udeležili nekateri naši učitelji, ki bi jih naj kompetentni faktorji moralno in gmotno podprli! —

»Mogočni prstan« v Studencih

Podmladek Rdečega Križa dekliške osnovne šole v Studencih je v soboto 10. in v nedeljo 11. marca uprizoril Milčinskega igro s petjem in plesom »Mogočni prstan«, ki jo je pred 3 leti uprizorilo mariborsko gledališče. Ze vsled tega je neokrnjena uprizoritev te težke igre drzna ideja, ki pa je srečno uspela. Vse vloge so bile v rokah učenk in učencev, ki so na splošno vsi dobro igrali. Sijajen je bil nastop kuže in muce, ki sta gledalce navdušila, prav tako učinkoviti so bili nekateri drugi prizori Stanka, matere princeze, carja, Brezeltajgovce, levetega kralja itd. Scenerija je bila sicer skromna, vendar ni kvarila celotnega utisa. Režija ge. učiteljice Finkove se je ponovno pokazala kot prav dobra, saj ima s svojo požrtvovalnostjo zraven ostalega učf. zbora največje zasluge za ves moralen in gmoten uspeh prireditve. —nc.—

Smrtna kosa.

V Reki je umrla dne 5. marca gospa Gabriela Sertič, rojena Julijani, vdova po pokojnem g. Fric-u Sertiču in mati kaznišniškega ravnatelja v p. Rudolfa Sertiča v Mariboru, gospe Alme poročene Prohaska in Camile poročene Bescocca v Reki.

Trgovski gremij

opozarja ponovno, da bodo na Jožefov praznik trgovine dopoldne odprte. —

Spominjalte se CDM

Mariborski in dnevni drobiž

Redek primer divjaka

Troje mariborskih stražnikov komaj obvlada besnega Ludvika, da mu vklecne roke in noge. — Z izvoščekom v grofijo. — Z glavo premaknil peč v stražnici.

Tri dolge strani gosto popisane prijave je prejel davi policijski komisariat od svoje stražnice na Frankopanski cesti. Na vrhu se blišči kratke predgovor, ki je precejšnja redkost med pohlevnimi Mariborčani in obzirnimi stražniki: »Napad, razgrajanje, javno nasilstvo, žaljenje varnostnega organa, telesna poškodba, poškodba službene obleke! In mož, ki ima te stvari na vesti, je 27letni Ludvik Šešljaj, pomožni delavec iz Stenievca pri Zagrebu.»

Ko je šel sinoči preko državnega mostu Josip Birs, mlinar s Pobrežja, ga je nenadoma brez povoda napadel neznan mož, ki je prišel v družbi dveh žensk. Lopnil ga je dvakrat s pestjo po glavi in mu zbil čepico v Dravo, nato pa jo nbral urnih krač v temno noč. Spremljevalki napadalca pa sta se brez pomišljanja pridružili napadenemu Birsu, da mu pomagata ugotoviti identiteto neznanca.

Vsi trije so se podali na stražnico in stvar prijavili. Ena obel žensk je dobro poznala napadalca in povedala, kje stajnuje. Zato so ga lahko takoj pozvali na zaslišanje. Mož je prišel mirno na stražnico in dejal, da je oklofutal Birsu — v silobranu. Ko pa se je sedaj oglašila njegova znanka, češ bom pa jaz povedala, kako je bilo, so se namah zbudili v Ludvik Šešljaju, kakor se imenuje divjak, vse speči vrageci, da je planil Šešljaj v žensko in jo udaril po desnem očesu s tako silo, da je imela v trenutku močno podpludbo na obrazu. Hotel jo je tudi suvati v trebuh, četudi je vedel, da je devet mesecev v drugem stanju, kar pa je stražnik k sreči že preprečil in Šešljaja na mestu aretoval.

Sedaj je šele bil ogenj v strehi! Mož je pričel divjati, razgrajati in tuliti kot besna žival. Zgrabil je stražnika za bluzo na levi rami in mu jo neusmiljeno raztrgal. Pričeji je moral drugi stražnik tovarišu na pomoč. Kaj je ševeda hujšega od tega za nedolžnega Ludvika! Kričal je, da »držijo« stražniki z vlačugami in podobne budalosti ter se ni dal aretirati. Varnostnim organom ni preostalo drugega kot stopiti po zadnje sredstvo za brzdatje divjaka: po verige.

To je šele razkačilo »pohlevnega« tical! Za nobeno ceno se ni pustil vklecni: brcal je in suval z vsemi okončinami ter uspešno poskušal silo svojih zob in grizel zaprepaščena stražnika. K sreči je dospel še tretji stražnik in šele sedaj so divjaku — uklenili roke. Mož je bil tako zdelan, da je — čudno — popolnoma mirno odšel v začasni zapor.

Njegova znanka je šla na dom po novo obleko za Ludvika in mu jo izročila v zaporu. To priliko pa je nameraval zaprti izrabiti in jo popihati v zlato svobodo. Dva stražnika sta mu preprečila divjo misel. Ludvik je pričel znova teater. Vrgel se je na tla in tolkel z vklecnenima rokama po tleh, da bi razbil verigo. Ni hotel pa ni hotel oditi zlepa v grofijo, kamor je bil povabljen!

Zabrnel je telefon in s stražnice št. 1. so morali naročiti izvoščeka, da odpelje renitentneža v policijski zapor. Ko je Ludvik to slišal, je spustil ponovno celo ploho surovih priimkov na naslov stražnikov. Enemu izmed varnostnih organov je kratkomalo zagrozil, da ga ubije, ko pride iz zaporov. Stražniki so bili pri-

5. in 6. IV.

Narodno gledališče

Pergolesi:

Stabat mater

siljeni, da mu vklecnejo še noge. Tudi to ni šlo kar tako! Upiral se je naravnost nečloveško in se z edinim delom telesa, ki mu je še ostal prost — z glavo — zaletel v omaro, da je zahreščala pod njegovo močjo in nato v peč, ki se je pod njegovo silo — premaknila...

Po teh, takih in podobnih dogodivščinah so prepeljali šele proti polnoči modernega Brdavska-tulečega in zmjerajočega z izvoščekom v grofijo. — Kako se kaj danes počuti, nam še ni znano.

Ljudska univerza v Mariboru

V ponedeljek, 19. marca, odpade predavanje radi praznika.

V petek predava g. M. Perič iz Maribora o »srbskih narodnih bračnih običajih«.

V ponedeljek, 2. aprila, gđc. Poženel, konc. pianistka iz Ljubljane: »Francoska glasba«.

Praktični tečaj iz dušeslovja pod vodstvom g. prof. dr. Dolara se prične v torek 20. marca ob 6. uri. Zbirališče vseh interesentov v gimnaziji, prtiličje, 1. B. razr. desno.

V Studencih (deška osnovna šola) v torek 20. t. m. ob 7.30 zvečer radio-večer, ki ga priredi g. Mlakar od mestnega elektr. podjetja, s poljudno obrazložbo in praktičnimi poizkusi.

Gospodarsko politično društvo

za I. okraj je moralo današnji občni zbor radi odsotnosti nar. poslancu g. dr. Pivka odložiti na prihodnjo soboto 24. tm. —

Lov na divje zveri v Afriki.

Zveza kulturnih društev predvaja ta lepi kulturni film v nedeljo 18. in ponedeljek 19. t. m. ob 4. 3/7. in 3/9. uri v Kinu Apolo. Cene običajne. Opozarjamo, da homo še ta mesec predvajali največji sedanji kulturni film Napoleon Bonaparte. —

Občni zbor Protituberkulozne ilge v Mariboru se bo vršil v petek, dne 19. aprila t. l. ob 18. uri. Kraj se naznanl pravočasno.

Udruženje trgovskih potnikov.

sekcija Maribor, ima 19. tm. (na praznik) redno sejo v »Mariborskem dvoru« ob 10. dop. Seja važna radi volitev. — Sekcija Maribor. — 604

Mariborska koča.

Na zmrzli podlagi 30 cm novega suhega snega - pršiča, smuka idealna, temperatura — 5 — 6 C ves dan, sankališče dobro. — 611

Občni zbor SPD podružnice v Mariboru se bo vršil z običajnim dnevnim redom dne 30. marca ob 7.30 zvečer v Narodnem domu v Mariboru. — Odbor. — 607

Kdor ne verjame

ta naj se prepriča, da ima tvrdka L. Ornik, Koroška cesta 9, krasno izbiro moških cefir- popelin, in svilenih srajc. VI

Ure, zlatnina na obroke

brez poviška — Ilger, Maribor, Gospoška ulica 15. — IX

Pri zaprtju,

glavobolu, težki prebavi, bolečinah v želodcu in splošni utrujenosti, naj se zauživa zjutraj čaša naravne Franc Jožefove vode. Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je Franc Jožefova voda odlično sredstvo za čiščenje.

Mariborski Prater

OTVORITEV SEZONE NA JOŽEFOVO V STUDENCIH

Dunajski Prater je svetovno znan. Oglela si ga vsak tujec. Saj kdo je bil na Dunaju, pa ni videl Pratra, ta ne ve, kako se Dunajčan zabava, kako vesljači in živi, ta kratkomalo ni videl Dunaja.

Tudi Maribor ima svoj Prater, ki je pa seveda dokaj skromnejši od dunajskega. Razlikuje se pa tudi v tem, da traja sezona mariborskega Pratra samo nekaj dni, med tem, ko je dunajski odprt od rane spomladi do pozne jeseni, in v njem niti pozimi popolnoma ne zamre življenje. Naš mariborski Prater ima torej dve veliki napaki: traja prekratko in pa njegova sezona se prične prehitro, kar bomo zlasti okusili letos, ko se zima nikakor, noče umakniti topli pomladi, ampak opleta s svojim mrzlo mokrim repom okrog sebe, da smo jo že vsi siti do grla.

Maribor ima namreč svoj Prater ob Jožefovem v Studencih. Tam se na ta dan zbera potujoči in gladujoči »umetniki« vseh vrst od blizu in daleč. Postavijo si svoje vrtiljake, gugalnice, streljarne, kolibe in šotore mladi in odrasli publiki v zabavo ter sebi v prid. Z Jožefovim je namreč otvoritev njihove sezone po dolgem in često sila neprijetnem zimskem počitku, ko prezebajo in stradajo tako, da navaden človek dostikrat nima niti pojma o vsem tem. Zato je naravno, da težko pričakujejo tega dneva, ko se bodo po dolgih mesecih najedli vsaj do sitega in potem se zopet razidejo na vse konce in kraje s prijetnim upanjem, da so vsaj za poletne mesece rešeni več nego štiridesetdanskega posta.

Z Jožefovim pa ni samo otvoritev sezone za potujoče »umetnike«, ampak tudi za naše sejmarje, ki ponujajo svojo robo na vseh sejmi in na vseh večjih božjih potih. Tudi te je prisilila dolga zima k neprostovoljnemu počitku. Pot v svet in k zaslužku jim zopet odpre sv. Jožef. Naši medičarji zopet zabijajo po večmesečnem odmoru pipe v sode napolnjene s sladko pijačo in razstavijo svoja srca iz lecta na trgu v razstavo odraslim in malim zaljublencem. Da ne pogrešamo še drugih raznih dobrot za telo in dušo ob tej priliki, je razumljivo.

Sezona se pa prične ta čas tudi za naše Ribničane, ki so vso zimo doma pridno izdelovali svojo suho robo. Na ta dan se jih zbere vse polno v Studencih in potem odraščajo po deželi s svojo visoko krošnjo na hrbtu čez hribe in doline. Na Jožefovo pridejo posebno radi v Studence ne samo zato, ker je ta dan tudi otvoritev njihove sezone, ampak ker se ta dan proda samo v Studencih toliko suhe robe, kakor nikjer drugod vse leto, pa najsi bodo še tako veliki sejmi, ali še tako dobro obiskana božja pota. Obstojna namreč že stari ukoreninjeni običaj, da v Studencih na Jožefovo ne kupujejo lesenih žlic, kuhalic, motičev itd. samo gospodinje, ampak vse: stari in mlado, oženjeno in samsko. Ako ne prineseš domov vsaj enega komada, potem nisi bil na Jožefovem, nisi bil v mariborskem Pratra. Mlad svet

se s temi izdelki zabava in draži med seboj, ali pa si zatakne v gumbašnico mesto rožice. Ta navada je že stara in bi bilo zanimivo izvedeti, kaj ji je dalo povod. Saj so tudi drugod sv. Jožefi n. pr. pri Celju in vendar ni zdaleka nikjer to tako razširjeno, kakor v Studencih. Je-li povod v tem, da je rednik sv. Jožef morda kot tesar izdeloval tudi sam take izdelke za svojo družinico, ali kot patron rodbinskega življenja, kjer se rabijo taki izdelki, bogsigavedi. Resnica je, da se teh izdelkov vsako leto na Jožefovo proda v Studencih na tisoče.

Ta naš Prater je namreč jako priljubljen, morda ravno zato, ker je njegova sezona tako kratka in tako pestra. Ne samo iz Maribora, ampak tudi iz drugih krajev, kakor iz: Pohorja, Kozjaka, Ptujkega polja in iz Slovenskih goric se zgrne na ta dan na tisoče ljudstva, ki poromajo k sv. Jožefu. Niti po slabem vremenu in blatni poti se ne dajo strašiti. Studenški sv. Jožef je bil namreč nekaj jako in daleč na okrog sloveča božja pot, kamor so prihajale cele procesije ob različnih letnih časih. Tudi Mariborčanom je bil ta patron že od nekaj posebno pri srcu. Zato je več vzrokov. Prvotno cerkvico je bil dal postaviti v Studencih mariborski župan in sodnik Valentin pl. Bevorgo, ki je imel ob enem graščino v Radvanju. To je bilo okrog leta 1675. Že nekaj let na to — leta 1680. — pa je razsajala tudi v Mariboru strašna kuga. In takrat so Mariborčani povsod iskali pomoči. Zatekli so se tudi k sv. Jožefu v Studence, ki je menda tudi po svojih močeh pripomogel k temu, da je ponehala strašna morilka. V tisti dobi je sv. Jožef prvič zaslovel kot božja pot. Sedanja veliko cerkev pa je zopet omogočil mariborski sodnik in župan, namreč Janez Severin Ekhart in je bila dozidana leta 1728. Torej slovi letos svojo 200letnico ne samo v posebno vzpodbudnem stanju. Bogato je obdaril cerkev in beneficijati sv. Jožefa v Studencih radvanjski graščak Bolfenk pl. Sinersberg. On in Ekhart imata na južni strani v cerkev vzdani spominski plošči iz pohorskega marmorja.

Studenški sv. Jožef bi bil skoro postal farna cerkev za magdalensko predmestje oziroma za Limbuš. Stara magdalenska cerkev je bila namreč pogorela v 15. stoletju. Sedež magdalenske župnije se je tedaj prenesel v Limbuš. Leta 1760. pa je zadela ista usoda limbuško cerkev in župnišče. Vse je pogorelo. Takrat so hoteli napraviti za farno cerkev sv. Jožefa v Studencih. Cerkevna gosposka je bila že dovolila, a pri posvetni se je toliko časa vlekla odločitev, da se je že zopet sezidala v Limbušu nova cerkev z župniščem vred. Sv. Magdalena je zopet postala župnija in to šele l. 1863.

Cesar Jožef II. je ukazal studenško cerkev podreti. In takrat so se zopet potegnili Mariborčani za to, da naj ostane. In ostala je.

Pr' Švejki

PRLEKOVO SREČANJE S ŠVEJKOM PO DESETIH LETIH.

Od tistega cajta, kak sen vida »Dans ponoč« na marprošken teatri, mi vrag neda mira. Kak »Večernik« v roke dobin, gren najprle gledat, kaj je v teatri novega. Tiste Šiškarce nemren pozabti, čiglih sen že tudi ali stari osel. Pa je pisalo od dobrega vojaka Švejka, da je to pre nekaj špajsnega, ka lidi krč prijmele od samega režanja, no da je pred teatrom skoz en rešilni auto prpravlen. Pje, Joža, sen si misla, to moreš videeti. S Švejkom sma tak stara znanca. V Galiciji sma vküp v... i klala — no kak je blo toto velko patriotično delo opravleno, sma šla vsak na svojo stran.

Gdo bi si misla, da ma še gda vküp prišla. Zaj pa je lepa prilika. V tork glih mam posla v Marprogi, mo nesa vina koštavat. Stari sen ne besede o vsem tem gusna. Zadnjokrat, gda je tisto brala od »Dans ponoč«, no potli tisto o nekšoj fašenskoj morali no Klari, je bla zlo radovedna, kdo je tisti prlek numara I. Malo mi je vroče gratalo, hujdir, sen si misla, če bi to zvedla, lepo bi vün vida. Gda sen se z dumi spravla, mi reče stara: »Te pa ali glej, ka neš cuga zamüda, to se tebi rado zgodi, gda se z Marproga spravlaš.« Tiho sen bija, pa sen si misla, se glih ali tak tudi bo. Dobro sen oprava — pa sen bija proti večeri že za teater zrel.

Spravlin se po moji stari navadi pa ta gor na parmo, ali kak se reče »galerijo«. Lidi se je tan gori trlo. Polek mene je sedela frajla, ki je bla po ksihti bela kak naš mlinar, žnabile pa je mela rdeče kak rak. Ja sen ii že htea reči, da je fašenk mina, pa se mi je ne vredno zdelo. Gučala sma nič ne, furt no furt se je v špegel gledala no z nekšim plajbusom po vustah štrihala. Pje sen si misla, štrihaj se ti kak se češ, na larfi ti itak nič ne fali, drugi atributi bi ti bli boj potrebni. To so naše dikline čista drgačišne. Rde-

če so kak gartrože no tudi drgače je pri jih vse tak, kak pr ženski biti more. Pri moji sosedí pa je blo vse tak, da bi jo lahko v auslog postava no »kriza« gor napisala.

S tote »krize« me je reša zvonec. Zavelo se je glih takak 14. leta: Vidov den v Sarajevi — špiclni — žandari — ječa — mobilizacija — Hoch der Krieg — v srđini vsega toga pa Švejk, ki se na vse to požvižga. Bog te živi, lübi Švejk, da ne blo tebe no tvojih 300.000 bratov, ti ne bi moga na konci zapeti »Hej, Slovani«. Marproški Švejk, to se jemi more pistiti — je vražji majster, Od samega režanja me je že vse bolelo, od kunca do kraja z nami neje meja smilenja. Pa Šiškarco sen tudi vida — skoro celo sen vida. Lahko so se Švejki hlače trosle.

Kak so te lüč naredli no se je Švejk oddihava, sen posluša, kaj so se ženske za mojim hrbton menle. Nešega špiritista so v deli mele, ki je misla, da lahko gre na ovi svet na špancir. »Ma veste, reku je, da pride nazaj povedat, koku je tam; slišite, al' vi to verjameste?« »Ma, ja sem ženska pa kaj tacga ne verjamem, on pa je biu moški, o malora!« »Ben, kaj čte, je že tku na svet, ma nisu vedno moški narbolj pametni.«

Že sen se htea obrniti — no eno povedati, pa je preje tema gratla, pa sen se rajši k Švejki obrna. Grdo so žnjm delali, no bija je glih teško nor, da je povsod srečo meja. Gda je že tak daleč sprava, da bi ga mogli strelati, pa je Avstrija za večne cajte zaprla svoje trdne oči. Pa »ordnung musi bejt« — on se še dere »Feuer!« Kak pa vidi, da je Avstrije no vojske konec, pa jemi privre z dna düše, to, kaj je tan skoz po tihen tlelo, »Hej Slovani«. Švejk, fejš si čehak, še enkrat mo te priša gledat. Zatraceni!

Prlek numara I.

Pod težkim sumom

Že dolge mesece se je šušljalo po Mariboru, da žena krojača I. K. v Mariboru, ki je umrla dne 1. maja 1927, ni umrla naravne smrti, temveč postala žrtev zastrupljenja. Svoječasno se je sicer tozadevno vršila že preiskava, a brez rezultata. Kljub temu je imela policija stvar v evidenci in kakor vse kaže, se bo preiskava sedaj obnovila. Govori se, da je bila krojačeva žena zastrupljena s strihninom in da je neki drogerijski laborant na prigovarjanje osumljenega krojača ukradel svojemu gospodarju 10 gramov strihnina. Na podlagi raznih indicij je bil krojač I. K. aretiran in radi osumljenja zastrupljenja svoje žene izročen včeraj v zapore mariborskega okrožnega sodišča. Nadaljna preiskava bo ugotovila, ali je težki sum upravičen ali ne.

Najstarejši človek v Jugoslaviji

V vasi Olovo v bližini Mostarja v Hercegovini živi Tadija Mustafič, ki je pred nekaj dnevi dovršil 150 let, torej poldrugo stoletje. Rojen je bil l. 1778 in je bil priča važnih dogodkov, ki so se odigrali v tej dobi v Hercegovini. Starec, ki je doživel tako lepo število let, je ohranil še dober spomin in rad pripoveduje zelo zanimive stvari iz dobe turškega gospo-

darstva v Hercegovini. Čuti se še popolnoma zdravega, le hrbtenica se mu je pod težo let nekoliko vognila. Po lastni izjavi je dosegel to izredno visoko starost samo vsled normalnega življenja. Nikdar ni pokusil niti kapljice alkohola, nikdar se jezil in mirno prenašal tudi bedo. Hladnokrvno je vedno čakal na boljše čase. Istotako tudi nikdar še ni bil bolan. V zadnjem času se čuti naravnost pomlajenega in so mu pričeli rasti zobje že v tretjič. V njegovi rodbini je bilo več stoletnikov. Nedavno mu je umrl najmlajši sin v starosti 105 let. Tadija je prepričan, da bo živel še nekaj let in dosegel svetovni rekord v starosti.

Odprava javnih hiš v naši državi.

Po poročilih iz Beograda bodo vse javne hiše v naši državi ukinjene še pred predložitvijo zakona o reguliranju prostitucije. Ta odlok bo izvedel notranji minister sporazumno z ministrstvom za narodno zdravje že v kratkem. Po ukinitvenju javnih hiš bo popolnoma prepo-vedana tudi profesionalna prostitucija.

Politiški drobiž.

Od včeraj na danes je bilo izvršenih šest aretacij: troje radi beračenja in po ena radi prostitucije in tatvine, napada in javnega nasilstva ter prodaje monopolnih predmetov. — Prijav je bilo vloženih 12. —

Hans Dominik:

Oblast treh

Tudi na to sem mislil. Toda potem bi moral že dolgo obstojati. Oni trije pa so se nahajali šele nekaj tednov v Linnais. Napeljava takega rova pa bi zahtevala mesece, če ne leta. Kljub temu pa ostane obstojanje podzemeljskega rova še najenostavnejša rešitev uganke. Možno bi bilo, da so ga mogli izvesti s svojimi strahovitimi sredstvi v tem kratkem času... ali... pa so... »

Dr. Glossin si je z obema rokama otrpotno čelo in pritiskal na senci, ko da mu hoče nova misel razgnati glavo. Obmolknil je.

Cyrus Stonard ga je nagnal k nadaljevanju poročila:

»... ali pa so? Govorite vendar!« »Ali pa so oslepili naše oči in so nevidni odšli skozi naše vrste!«

Cyrus Stonard jedvomeče opazoval

dr. Glossina.

»... nevidni? ... To bi moral pa vendar sam satan imeti svoje kremplje vmes! ... Postati neviden? ... Gre za vašo glavo, gospod doktor Glossin! Ne natvezujte mi bajk, gospod doktor! Starate se. Že enkrat sem vam moral to povedati.«

Dr. Glossin je mirno odvrnil diktatorjev pogled. Brez vsega strahu pred silo, ki je mogla vsak trenotek uničiti njegovo življenje. Z v neizmerne daljine strmečim pogledom, s pogledom zatopljenim v neskončnosti.

Potem je izpregovoril. Sprva tiho in pretirano. Potem z vedno večjo gotovostjo in s povzdignjenim glasom.

»Kar smatrate vi za otroške bajke, je zame že zdavnaj resnica in dejstvo. Vi ste mož realnosti. Mož, ki izvaja svojo politiko s krvjo in delom. To je vaša moč... postalo pa bo vaša slabost, če stojijo pred vas moči in dejstva iz druge sfere.«

Žive ljudje, ki so spoznali skrivnostne sile svetovnega doživljanja in ki ne odpravljajo teh dogajanj s smehljajem, temveč... jaz sam, prirodoslovec in skeptik, sem mnogo bolj prepričan, da je ona trojica zvrnanega koraka nevidno odšla skozi naše vrste, kakor pa da se je po krtovo zarila v podzemeljske rove.«

Prezident-diktator je z energičnim prijemom znova zmečkal Sayvillsko brzojavko.

»Naj so storili, kar hočejo. Jaz se držim realnih dejstev. Oblast obstoja. V rokah onih prokletih treh satanov. Izpregovorila je v Sayvillu.«

»Zakaj svare, če bi mogli dejansveno pokazati svojo moč? Zakaj niso posegli v boj pri Sydneyu in preprečili spopada?«

»To je vse moje upanje. Niso mogli. Njihova oblast še ne seže tako daleč. Sicer bi preprečili spopad pri Sydneyu. Zankrat nas hočejo samo še prestrašiti. Svarilo naj bi nas prestrašilo...«

»Gre za vašo glavo, gospod doktor Glossin. Govorite samo, kar morete zastopati s svojim življenjem!«

»To je moje sveto prepričanje, gospod prezident.«

V vsej svoji dalekosežnosti se nahajala iznajdba šele v nastajanju. Samo tako si lahko razlagam dejstvo, da prokleta trojica ni posegla v dogodke pri Sydneyu. Samo tako si morem razlagati, da oni trije svare, mesto da bi prepovedali. Setava brzojavke je zame popolen dokaz zato, da je razvoj iznajdbe zadel nekje na ovire.«

Prezident-diktator je sledil Glossinovim izvajanjem z rastočim zanimanjem.

»Verjamem vam. Sklepanje je logično in enostavno. Nad Angleže! Čimpreje, tem boljše! Na mestih, ki so oblasti še nedosegljivi. V Indiji... V južni Afriki... morda... toda čimpreje... ker lepega dne bo njihova iznajdba le dovršena.«

Dalje prihodnjč.

Še o naših krstnih imenih

NAŠI SREDNJI IN MEŠČANSKI SLOJI SO HOTELI IMETI NOVA KRSTNA IMENA, A SO PREVZELI SPAKEDRANKE. — VČASIH JE BILO OPASNO IMENA SLOVENITI. NOVA KRSTNA IMENA SE HITRO UDOMAČUJEJO.

Ko se je začel pri nas ustvarjati pred nekaj desetletji obrtniški in trgovski stanter je stopalo na dan polagoma naše meščanstvo, takrat za te nove ljudi niso bila več dobra stara kmečka krstna imena. Če že sami niso mogli izbrisati sledu svojega priprostega porekla pri imenih, izbrisali so ga vsaj pri svojih potomcih. Vsaj krstno ime ni smelo pripovedovati vsemu svetu, da so predniki vozili gnoj, orali in sejali. Zato je bilo treba otrokom izbrati taka krstna imena, kakor so bila takrat navadna v srednjih slojih, ki so bili še po večini nemški. In v tisti dobi so prišla tudi pri nas na površje imena kakor: Maksimiljan, Viljem, Ferdinand, Friderik, Gustav, Benedikt, Emerik, Rudolf itd. Tem so se seveda pridružila tudi ženska krstna imena n. pr. Hilda, Amalija, Julijana, Romana, Matilda, Klotilda, Klara, Karla in dr.

Toda taka in podobna krstna imena so ostala navadno le v krstnih knjigah, izpričevalih in v drugih pravnoveljavnih listinah. Zakaj krstno ime mora biti kratko, čim krajše je, tem priročnejše je v vsakdanji rabi. Zato so jih v govoru prikrili tako, da so bila čim krajša in lažje uporabljiva. Ker so si jih po svoje skrajšali Nemci v: Maksi, Vili, Nandi, Dofi, Frici in v Mici, Juli, Tildi, Greti itd., smo jih tudi mi docela slepo kopirali, ne da bi pomislili, kako neprikladna so naši izgovarjavi in kako tuja duhu in ustroju našega jezika. To polkvečenje se je našim prednikom zdelo nobel in se je bilo že precej ukoreninilo med nami in se razneslo seveda iz mest tudi že na deželo več ali manj. Včasih so nastale take spake, (n. pr. Fifi, Lili itd.) zlasti še pri ženskih krstnih imenih, da človek res ni vedel, ali kličejo konjičke, psičke, muciko, dečka ali deklico. V tem oziru so bila stara in udomačena kmečka krstna imena, ki so morala dati prostora novim spakedrankam, mnogo boljša, ker so bila manj pokvarjena ter so ohranila več slovenskega obilježja tudi v izgovarjavi kakor n. pr. Jožef, Janez, Gašper, Matija, Barba, Jera itd.

Nobeno krstno ime bi se tudi v izgovarjavi ne smelo v slovensčini glasiti na končnico »i«, pa bodisi žensko ali moško. Našemu jeziku so prikladna le ženska krstna imena s končnico »a«, moška pa s končnico »o« ali pa brez vsake končnice samoglasnika. Naj navedem le nekaj primerov: Branko, Mirko, Zdravko,

Cvetko, Rastko, Srečko, Dušan, Ciril, Milan, Radoš; Marica, Jelica, Anica, Jožica, Franica, Jelka, Zdenka, Cilka, Julka i. dr.

V najnovjši dobi, po preobratu, je v tem oziru mnogo boljše, dasi še strašijo v mnogih rodbinah stare spakedranke. Z osvobojenjem smo dobili tudi pri izbiri krstnih imen dokaj več prostosti, kakor smo je imeli preje. Sedaj lahko vsaj vsako ime poslovenimo, ali pa si ga izposodimo pri svojih drugih bratih Slovanih. Tega preje ni bilo. Če si bil Feliks, za boga nisi smel postati Srečko, Florijana nisi smel izpremeniti v Cvetko, Martina ne v Davorina, Mihaela ne v Miloša itd. Če bi bil storil kaj takega, te niso gledali postrani samo cerkveni gospodje, ki pišejo krstne, poročne in mrtvaške liste, ampak tudi drugod so zmajevali z glavo pri upravnih in sodnijski oblasti, gledali pa so te postrani seveda tudi navadni ljudje. To je bilo pri nekaterih znamenje, da vnašaš novotarije v vero, pri drugih pa si dobil pečat slovanofila, kar tudi ni bilo vedno v dobro, tretji pa so te enostavno imeli za — norca. Brez ogorčenja so pač dopuščali, da si izpremenil Janeza v Ivana, Jožefa v Pepeta, a mnogo dalje ni segala njihova liberalnost. Opasne so bile take izpremenjave krstnih imen zlasti zunaj na deželi. Ko sem dal jaz svojemu dečku pred kakimi dvajsetimi leti ime Dušan, deklici pa Ljubica, je bila potem v nedeljo cela pridica v cerkvi, kaka tuja in paganska imena dajejo nekateri stariši otrokom. Seveda je nekdo vedel, kam in na koga merijo te besede.

Danes je v tem oziru mnogo boljše. Ne samo, da poljubno izbereš ime svojemu otroku in ti ni potreba računati nikjer z nobeno zamerjo in ne oviro, ampak prinašajo razni koledarji vedno več slovanskih oziroma poslovenjenih krstnih imen. Celo koledar Mohorjeve družbe prinaša zadnja leta poseben imenik poslovenjenih krstnih imen in ta vendar ni — framazonski.

Zato upravičeno upamo, da se bomo tudi na tem polju že v dolednem času iznebili vse tuje navlake in bomo imeli vsaj slovenska, oziroma slovanska krstna imena, čeprav še nimamo svojih svetnikov. Ako bi še v drugih panogah tako naglo napredovali in se konsolidirali kakor na polju krstnih imen, pa bi bili res lahko zadovoljni.

Mariborska kronika

Kronika, na žalost, ta začetek kritičen ima. Težko kronistu je pri srcu, beležiti strašno vest ko mora, da kino je zaprla davčna mora. Table, polne prej prelestnih slik avstrijskih lajtnantčkov in ženskih pokritih s figovim peresom, zdaj v svet sovražni topo zro, svareč »memento« prazne kase.

Lepo to stuhtali oblastni sodnik v kinu pašči hoče si oči na divnih stasih lepih žensk, naj za pokoro da še za odpustiti da Bog spregledal mu bo greh in v kaso bo oblastno še nekaj padlo od odpustkov teh. Tak' muhi dve ubiti je oblast hotela. Jastništvo kina pa je stvar prav resno vzela, zaprla z gesto je odločno filmski hram, gorje zdaj brez »kulture« nam.

Bohotno kriza se razrašča že bioskopov se polašča. Rešitev išče mnog potaplajoči se v »Ljudski samopomoči«, ki preostalim nudi lepo vsoto kot pogrebno doto. Tako iz krize pogreb vsaj lep pospremlja te na oni svet.

In poleg krize še prilžnost lepa ti je dana, da v blatu se pogrezeš, gredeč po Ruški tja do kapucinov samostana, al' po Koroški, kakor nam »Slovenec« poroča,

kjer pot le s čolnom je baje mogoča. Al' kljub razmeram tem neznosnim kljub pridgam in pokoram postnim, Svet raja, pleše, pije in greši, še »Triglav« naš prešerno se vrti.

Po ulicah se lepa nudi ti idila. rekrutu punca tesno se privila, nosno stopa naš junak, prsih šopek, za klobukom trak. nižno jučka si in poje — oč naša in bodočnost to je.

Na trgu glavnem »Gegula« se nam predstavi, atnino »džabe« da med narod spravi. Kar vredno pare počene še ni, prodaja brat nam za kovače tri. In ljudstvo tam se tare, dovolj še za neumnosti je pare.

Gledališču zdi se aktualno, da pot pokaže tja na drugi breg, Opera pa ostane pri »Mlادنkah treh«.

Športiški vadijo se v nogobrcu vneto, Kar v dobi krize važno je presneto. Tijek s Pohorja se med žurnaliste je podal, in bratu Švejkju dolgo pismo je poslal. Če ritem v vrstah teh ni vedno pravi, to škode kroniki ne napravi — kakor v čarlistonu, vse tu miga, pregrešni svet — naj te Bog »kaštiga«!

Se nekaj v kroniki naj bo pribito, čeprav se nas ne tiče, povsem odkrito: Ptuj je dobil svoj »Verein der k. u. k. Veteranen«, — amen. Ostrov.

Narodno gledališče v Mariboru

REPERTOAR:

Sobota, 17. marca ob 20. uri »Ples v maskah« ab. B. Kuponi.
Nedelja, 18. marca ob 15. uri »Ples v maskah«. Kup. — Ob 20. »Logarjeva Krista«. Kuponi. Znižane cene.
Ponedeljek, 19. marca ob 15. uri »Pri treh mladenkah«. Kuponi. — Ob 20. uri »Dobri vojak Švejk«. Kuponi.
Torek, 20. marca ob 20. uri »Žena vrag«. Izven. Gostovanje dunajskega Burg-teatra.

Ali je bila mariborska drama zapostavljena

Zadnji čas se vse bolj pogosto čita, da je bila mariborska drama vse do letošnje sezone zapostavljena kot pravi pastorek pri gledališču. Ker so te trditve brez podlage, pa bi vendarle utegnil ta ali oni neinformirani prijatelj gledališča takim vestem verjeti, smatra podpisana uprava za svojo dolžnost povdariti sledeča dejstva, ki najbolje pobijajo slične pravljice.

1. Ko je današnja uprava pred 6. leti nastopila svoje delovanje, je bila v časopisih splošno izražena želja, da se naj več goji tudi glasbena panoga gledališča, ki se je dotlej baje preveč zanemarjala. Ker so bili za to že od preje podani vsi predpogoji, se je to tudi storilo.

2. Pri gledališčih, ki gojijo opero in dramo, je navada, da se porabi za dramo ¼, za opero pa ¾ subvencij. To je razumljivo, ker opera rabi razven solistov še zbor in orkester in je radi tega tudi oprema dražja. To uvideva tudi predlog novega gledališkega zakona, ki ravnjotako normira za porabo drž. subvencije 1:3. — Vkljub temu je podpisana uprava ves čas smatrala, da ima v Mariboru opera le tedaj pravico obstanka, če ne porabi od subvencij niti dinarja več kot drama. Tega ni razumeti tako, da stane opera isto ko drama, nego tako, da mora opera sama pokriti s svojimi večjimi dohodki ono, za kolikor je dražja od drame, ali z drugimi besedami: razmerje porabe subvencij sme biti le 1:1. In to se je dosledno držalo vsa ta leta in samo radi tega imamo še danes opero! — To stališče je mogoče seveda le dotlej, dokler se da s polovično subvencijo vzdrževati dostojna drama. Ker je to z novo državno subvencijo nemogoče, bi značilo nadaljno vzdrževanje opere propast i drame i opere, torej je bolje, da imamo odslej samo dobro dramo (eventualno z opereto), kakor pa slabo dramo in slabo opero.

3. Najdražje so seveda operetne opreme. To je po vsem svetu tako. Vzrok temu pa leži v samo trgovskem razlogu operete: le dobro opremljena opereta odvzre dobiček in celo še pomaga vzdrževati dramo in opero, slabo opremljena pa je pasivna in zato nima pravice obstanka.

4. Vkljub temu je uprava gledala, da ni bilo prevelikega nesorazmerja v izdatkih za opremo drame in opere (z opereto vred). Uprav zabavno je sledeče dejstvo: v sezoni 1925.—26. je bila uprava razkričana kot nasprotnica in zatirateljica drame; tega leta je dovolila dramu 67.000, operi (z opereto vred) pa 68.000 za opremo. V sezoni 1926.—27. so pregoreči prijatelji opere razvpili upravo, da je (naenkrat) sovražnica opere in velika prijateljica drame, a izdatki za opero so znašali 117.000, za dramo pa le 81.000!

5. Dejstvo je, da je uprava vedno dala i dramu i operi ono, kar je bilo potrebno (seveda v kolikor je to bilo mogoče). Bila pa je gluha za pretirane zahteve in nepotrebne ter prekomerne ambicije režiserjev, dramskih kakor opernih, zlasti kadar je gledališču posebno tenka predla. Najraje je dovoljevala boljše opremo seveda takrat, kadar je bilo upati, da bo to povzročilo toliko večji finančni uspeh komada. Sicer pa postopajo na isti način gledališča tudi drugod.

6. O kakem zapostavljanju drame ali opere pri mariborskem gledališču torej ni govora. Oboje se čuje večkrat in je navadno posledica zavrnjenih pretiranih zahtev pregorelih igralcev ali režiserjev, ki se potožijo izvengledališkim ljudem. Očitek luksurijozne in ošabno se šopirujoče opere poleg sirote-drame je brez-

SERIFERIN

železo-fosforatni preparat, ugodnega teka, deluje sigurno pri tuberkuloznih, slabokrvnih in živčnih boleznih. Z velikim uspehom ga pijejo rekonvalescenti, bolniki po operacijah in po porodu. Seriferin jača kri, živce in kosti. — Steklenica Din 29 — in se dobiva po vseh lekarnah, po pošti pa ga izpošilja lekarna Praunsperger, Zagreb, Starčevićev trg 18

predmetna bajka. Naj omenimo uprav dragocene opreme nekaterih dramskih del, kakor »Zlahtni meščan«, »Marija Stuart«, »Veronika Deseniška«, »Bajka o volku«, »Pepelka« i. dr.

Podobna namigavanja v časopisih o zapostavljanju te ali one panoge gledališča povzročajo med članstvom nesporedno razumljenje in sumničenja in škodujejo delu in napredku zavoda. Pravi prijatelji gledališča se torej naprošajo, da jih v bodoče ne objavljajo ali pa se predhodno informirajo pr upravi, ki jim je rade volje na razpolago. Škoda bi bilo, da se sedaj tako lepo napredujoči razvoj gledališča ogrožajo tudi s te strani, ko mu že itak država z zmanjšanjem subvencije streže po življenju.

Uprava Nar. gledališča v Mariboru.

Iz Studijske knjižnice v Mariboru

Priobčuje Janko Glaser.

XVIII.

Apostolus e codice monasterii Šišatovac. Edidit F. Miklosich. Vindobonae 1853. (2141.)

Bartoš Fr.: Dialektický slovník moravský. Praha 1906. (II 2186.)

Berneker E.: Slavisches etymologisches Wörterbuch. Heidelberg 1908 — (2095 — II, 1.)

Broch O.: Slavische Phonetik. Heidelberg 1911. (2095 — I, 2.)

Brückner A.: Słownik etymologiczny języka polskiego, Kraków 1927. (2178.)

Chrestomathia palacoslovenica, cum specimenibus reliquarum linguarum slavicarum edidit F. Miklosich. Vindobonae 1861. (2157.)

* Dalj V. I.: Tolkovyj slovar živogo velikoruskago jazyka. S. Peterburg 1912. (II 2181.)

Daničić Đ.: Korijeni s riječima od njih postaljem u hrvatskom ili srpskom jeziku U Zagrebu 1877. (2114.)

* — —: Osnove srpskoga ili hrvatskoga jezika. U Biogradu 1876. (2090.)

Dobrovský J.: Ausführliches Lehrgebäude der böhmischen Sprache. Prag 1809. (2081.)

Jaglc V.: Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache. Berlin 1913. (15942.)

* Karadžić V. St.: Srpski rječnik. U Beču 1852. (2173.)

Kurelac Fr.: Imena vlastita i splošna domaćih životin u Hrvatov a ponekle i Srbalj. U Zagrebu 1867. (2166.)

Leskien A.: Grammatik der altbulgarischen (kaschubischen) Sprache. Leipzig Heidelberg 1919. (2095 — I, 1.)

Lorentz F.: Geschichte der pomoranischen (Kaschubischen) Sprache. Leipzig 1925. (1480 — 1.)

Matzenauer A.: Cizí slova ve slovanských řečech. V Brně 1870. (2165.)

Mažuranić V.: Prinosi za hrvatski pravno-povijestni rječnik. U Zagrebu 1908—1922. (II 2193.)

Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Obrađuje D. Daničić (i drugi). U Zagrebu 1880 —. (II 2192.)

Slavia. Časopis pro slovansku filologiju. Vydávají O. Hujer a M. Murko. V Praze 1922 —. (2006.)

* Slovar, Kratki, šestilavjanskij jazikov... Sostavlenyj pod redakciju F. Miklosiča. S. Peterburg 1885. (2163.)

Trautmann R.: Baltisch-slavisches Wörterbuch. Göttingen 1923. (2118.)

Vondrák V.: Altkirchenslavische Grammatik. Berlin 1912. (2332.)

— —: Vergleichende slavische Grammatik. Göttingen 1906—1908. (15088.)

* Zellechowski E.: Malorusko-německij slovar. Liviv 1886. (2164.)

Najmanjša ženska na svetu.

Najmanjša ženska na svetu je sedaj neka kmetica iz Pontevadra na Španskem, ki je visoka 45 cm in stara 40 let. Sicer je popolnoma zdrava in celo poročena z možem, ki je precej večji od nje.

Kitajski sodniki

SODNIŠKA MESTA NA PRODAJ. — POMILOSTITVE, — JUSTIČNI UMOR KOT INSTITUCIJA.

Severna Kitajska in pokrajine, ki so pod diktaturo raznih generalov, imajo posebno tragično-groteskno justico. Mi bi imeli kaj takega za največje zlo in za višek pokvarjenosti, Kitajcem se pa to zdi kot del svetovnega reda in življenja. Tako se dozdeva to bogatim, reveži pa tudi na Kitajskem poroklinjajo vse krivice. Angleški general Frank Sutton, ki je bil nedavno še municijski založnik Čang-Co-Linove vojske, se je vrnil sedaj v London, kjer je odposil listu »Graphic« več zanimivih člankov o kitajskih razmerah.

Posebno zanimivo je poročilo o kitajski justici. V mnogih kitajskih pokrajinah je čast in mesto sodnika tudi na prodaj. Dobi se za 5 do 7 tisoč angleških funtov. Mnogi bi radi postali sodniki, a nimajo toliko denarja. Kitajska je namreč ostalemu svetu popolnoma enaka v tem, da bi mnogi radi kaj dosegli, a jim manjkajo za to potrebna sredstva. Na Kitajskem si pa mož, ki bi rad postal sodnik, lahko pomaga. Uslužbeni trgovci — po našem oderuhi — mu na visoke obresti radi dajo denar na razpolago, da si kupi sodniško mesto. To stori brez pomisleka, ker se še ni zgodilo, da ne bi kitajski sodnik v kratkem času poravnal svojega dolga.

Posebni in visoki sodniški dohodki so namreč pomilostitve. Na Kitajskem sicer ni po postavi, je pa zato v navadi, da se celo obsojence na smrt izpušča proti visoki odkupnini. Če vlada za usmrnitev slučajno večje zanimanje, vjamajo enostavno kakega reveža, da ga usmrtilo mesto izpuščenega delikventa. V takem slučaju je treba seveda odkupnino znatno zvišati. Kitajski sodniki pa

imajo itak za vse mogoče slučaje določene takse.

Sutton opisuje neko sejo, ki je razpravljala ob pomilostitvah na smrt obsojenih. Bil je osebno navzoč. Visoki sodni zbor se je zbral in pred predsednika je položil eden od navzočih velik četverooglat kos trdega papirja. Na papirju so bila napisana imena kakih 200 ljudi, obsojenih na smrt v roku 24 ur. Sodni dvor bi moral sedaj skleniti, kdo od teh nesrečnežev je vreden pomilostitve. Odločitev se je izvršila tako-le: Sodnik je vzel v roke rdeč svinčnik, pogledal je v stran ter med grobno tišino narisal krog na papir z imeni obsojencev. Vse, katerih imena so bila vključena v krogu, se takoj izročili krvniku, druge pa pustili na prostu. Sodnik, ki je tako izvedel odločitev o življenju in smrti, velja za vzor pravičnosti. »Saj še videti ni mogel, koga pomilošča in koga ne! Odločitev je prepustil najvišji usodi.« — so dejali člani sodnega dvora začudenemu Angležu. — Stvar pa ni tako nedolžna in sveta. Obsojenci, katerih imena so bila vpisana v vseh štirih kotih usodnega papirja, so bili lahko sigurni za svojo glavo, ker jih krog na noben način ni mogel vključiti. Koliko je stalo vpisanje imen na popolnoma varna mesta, je ostalo seveda tajno.

Končno so na Kitajskem še posebne takse za najete morilce in obenem — ko se sklene pogodba z morilcem, se sklene — po posebni taksni seveda — tudi posebna pogodba s sodnikom, da bo morilca prezrl ter tega ali onega obdolžil zločina. Tako je v starih kitajskih pokrajinah justični umor uveden kot nekakša institucija.

Prospeta

Herman Celjski

Znani slovenski novelist dr. Anton Novačan, ki je že v drami »Veleja« pokazal močne dramske sposobnosti, je podal v »Hermanu Celjskem« prvi del svoje mogočno zasnovane trilogije »Celjska kronika«. Drama je izredno krepko in polnokrvno delo, ki oživlja pred čitateljem globoko zajeto in s silo pravega dramatika prožeto življensko tragedijo Veronike Deseniške, lepe in častihlepne žene, ki jo je že zlomil grof Herman Celjski v interesu s svojega rodu, v boju »zoper kaos« in za svoje dalekosežne politične načrte. Novačan je v tej drami postavil pred čitatelja oziroma pred gledališki avditorij celo vrsto dramatično tako krepko izklesanih oseb, da je temu delu zasigurno velik uspeh. Predvsem stoje pred nami celjski grofje: Herman II., Friderik, Barbara, postavbe, ki jih ne pozabiš. Veroniko je avtor umel kot zapeljivo, bujno ženo z močno življensko silo. Posebno interesantna oseba je celjski grajski kaplan Eneja Silvij Piccolomini, poznejši papež Pij II. Ne pozabiš tudi prekaničenega žida Arona Saabirja. Pa dvorjaniki, tlačani, zbor bičarjev — srednji vek na slovenskih tleh. Novačanovo pojmovanje Celjanov stoni na podrobnem proučevanju celjske zgodovine, kar daje delu močnejšo oboležja avtorjeve izrazite epične osebnosti, še posebno ceno. Drama se bo v kratkem uprizorila v Ljubljani in sigurno tudi na drugih odrih doma in na tujem.

112 strani obsegajoča knjiga je izšla v lični in okusni opremi. Naroča se v knjigarni »Tiskovne zadrage« v Ljubljani oziroma v Mariboru. Cena broš. Din 40, v platno vezano Din 48.

Krivoprisežnik

Že precej časa je pošla prva izdaja Anzengruberjevega »Krivoprisežnika«. Zato je prav, da je Jugoslovanska knjigarna izdala drugo, popravljeno izdajo te priljubljene narodne igre. — Krivoprisežnik si je črtal pot po vsej deželi. Njegova vsebina je resno-vzgojna in tudi za današnje čase prav prikladna. Prireditev se ozira na naše razmere in ne nudi nikakih tehničnih težav glede uprizoritve igre. Zahteva 5 moških in 5 ženskih vlog, od katerih so samo 3 vloge večje in te-

že. Igra igra lahko prav vsak, še tako majhen oder. Druga izdaja je precej popravljena; marsikaj je izpuščenega, kar se ni obneslo in tudi dialog je mestoma popravljen. Nad vse važne so opombe, kjer najde režiser praktično navodilo, kako naj uprizori grom, strelo, vihar, dež itd. Pridejana karakteristika nastopajočih oseb je kratka, a izčrpna in bo gotovo povsod dobrodošla. Tako je izdal Ljudski oder letos na novo Mojževovega Skopuha, Lumpacij vagabunda, Zapravljivca in Krivoprisežnika. S temi štirimi izbranimi igrami, ki zastopajo burko, klasično veseligr, sanjsko-realistično in težko dramo, bo lahko vsak oder kril svoj repertoar in bo nudil vsakemu obiskovalcu nekaj, kar si bo želel. — Popravljeni »Krivoprisežnik« je na primeren tudi kot šolsko čtivo, ker vsebuje mnogo vzgojnih momentov in ima lepo, moralno jedro, gladek slog in potreben komentar. Cena knjige je 18 Din in se dobi v vseh knjigarnah.

Konec ciganske svobode na Češkoslovaškem

Na Češkoslovaškem stopi v kratkem v veljavo t. zv. ciganski zakon, po katerem se bodo že meseca aprila začele izdajati ciganom legitimacije. Izdajanje legitimacij bo trajalo leto dni, ker se morajo izvršiti še številne preiskave in bodo vsem ciganom tudi odtisnili prste. Cigani se bodo zato morali gotov čas zadržati v posameznih okrajih. Pričakuje se, da bodo na ta način preprečeni številni zločini, ki so jih dosedaj izvrševali cigani. V Franciji je imela n. pr. registracija ciganov zelo dobre uspehe. Po dosedanjih podatkih bo registriranih na Češkoslovaškem okoli 21.000 ciganov. Na ta način bo tudi konec težkoč, ki so se javile, kadar je bilo treba ugotoviti, kateri cigan je ukradel to ali ono. Na Češkoslovaškem je namreč skoro vsak drugi cigan Ružiška. Žandarmerija bo razpolagala z odtiski prstov, po katerih bo lahko spoznala pravega krivca.

Dvojčki v Pragi

Po statističnih podatkih se je rodilo od l. 1881 do lani v Pragi 5588 dvojčkov, torej vsako leto nad 100. Rekord nosi l. 1925, v katerem je bilo rojenih 172 dvojčkov in 56 trojčkov. Od rojenih dvojčkov je bil v 43 odstotkih po eden moškega in ženskega spola, v 32 odstotkih oba moškega in v 20 odstotkih oba ženskega spola.

Sport

Sport v nedeljo in na praznik

Nedelja 18. tm. v Mariboru:
ob 10.30 prijateljska tekma naraščajev »Maribora« in »Železničarja«, ob 13.30 prvenstvena tekma rezerv Železničarja in Rapida.
ob 15. prvenstvena tekma prvih moštev Železničarja in Rapida.

Isti dan v Ptuj:
ob 14.30 prijateljska hazenska tekma prvih družin »Maribora« in »Ptuj«, ob 15.30 prvenstvena tekma prvih moštev »Maribora« in »Ptuj«.

Praznik 19. tm. v Mariboru:
ob 14.30 finale za pokal LNP med »Mariborom« in »Rapidom«, v Ptuj:
je prvenstvena tekma Ptuj—Svoboda odgodena na nedoločen čas (glasom službenega poročila MO).

Sportna dneva v Mariboru in Ptuj

Nogometne tekme za prvenstvo in pokal LNP. Rezervni in mladinski nogomet. — Hazena.

ISSK Maribor nastopi jutri v prvenstveni tekmi proti SK Ptuj v Ptuj s sledečo postavo: Geuer, Korn, Unterreiter, Hreščak I, Kirbiš, Prevo-Pepček, Hreščak II, Paulin, Vodeb, Čmrli, Rezeriva, Tonček I. Predvidoma je Maribor zmagovalac, ne sme pa podcenjevati SK Ptuj, sicer se mu lahko zgodi kakor lani, ko se je moral zadovoljiti z neodločnim rezultatom 4:4. Vsi mariborski klubi več ali manj se težko borijo na ptujskih tleh, posebno velja to za ISSK Maribor. SK Ptuj nastopi z igralci: Ribič, Peer, Stross Makatz, Dijam, Sterman, Brošič, Prelog Uršič, Brumen, Oberlindner, večinoma mladi ambiciozni igralci, ki bodo sigurno skušali napraviti Mariborčanom zmago čim težjo.

V Mariboru si pogledata v oči tudi v prven. tekmi SD Rapid in SK Železničar. Železničarji so se pred 14 dnevi pod nesrečnimi okolnostmi borili proti Rapidu, ker je koncem prvega polčasa dobil Daimant poškodbo na nogi, radi česar se ni mogel postavljati uspešno v bran napadom Rapida. Tudi kriška vrsta ni zdržala radi pomanjkanja treninga tempa. To je bilo odločilno za njih visok poraz.

SD Rapid nastopi v običajni postavi: Peljo, Burian, Barlovič, Klipstädter, Brockl, Simerl, Lešnik I, Pavlin, Tergletz Venko, Lešnik II. Sodeč po zadnjem srečanju je Rapid siguren favorit.

V Mariboru pa bomo imeli na praznik priliko videti stara rivala ISSK Maribor in SD Rapid v boju za pokal LNP. Obe moštvi imata prejšnji dan tekme; v kljub temu jima prisojamo dovolj vztrajnosti za odigranje lepe in temperamentne igre, v kateri si bosta obe moštvi poskušali priboriti zmago. V srečanju v pretekli sezoni si je »Maribor« izvojeval zmago v prvenstveni tekmi 1:0 in pokalni za poškodbeni fond 6:2. O izidu te tekme je težko v naprej soditi. Maribor giji kombinacijsko igro, medtem ko dela SD Rapid bolj s prodori in je zmaga odvisna pač od tega, katero moštvo se bo prej znašlo.

Jutri igra v predtekmi ob 13.30 rez. SD Rapida rez. SK Železničar. Ob 10.30 pa mladini ISSK Maribora in SK Železničarja.

Hazena »Maribora« nastopi jutri proti SK Ptuj z igralkami: Zora, Zinka, Vida, Sonja, Verica, Olga, Danuška.

MOLNP.

Službene objave: K seji MO v torek ob 19. v restavraciji Union je vabljen igralec SD Rapida g. Lešnik Lazslo v svrhu zaslišanja.

ISSK Maribor.

Odhod hazenske družine in nogometnega moštva v Ptuj je točno ob 13.30 z Glavnega trga.

SK »Železničar«.

Nocoj ob 20. se bo vršil v klubski sobi restavracije Mariborski dvor izredni občni zbor kluba. Na dnevnem redu je važna zadeva ter se članstvo poziva, da se občnega zbora sigurno udeleži. Odbor.

SK »Železničar« — nogometna sekcija.

Za prvenstveno tekmo proti Rapidu je nominirano sledeče moštvo: Štrukelj; Stauber, Vauda; Ronjak, Frangeš I., Vogrinec; Hardinka, Jurko, Škrabar, Kopčič, Fischer; Spitzer, Kovač. Začetek tekme ob 15. — Rezerva igra ob 13.30 v sledeči postavi: Pasternjak, Petan, Jančič, Jenko, Podjaveršek, Frangeš II, Inkret, Drobnič, Mahajne, Veras, Kriger, Koren, Bauer. Postava naraščaja: Bischof Kaiser, Poleg, Smeh, Bačnik I., Kager, Kohout, Bačnik II., Jandl I., Antoličič, Podpečan. Rez.: ves ostali naraščaj. — Vsi navedeni se zberejo ob 10. na igrišču ISSK Maribor. — Rediteljsko službo vršijo: Lukas, Klajderič, Jakovljevič, Pollak, Pukl, Fassching, Rachle. — Načelnik.

Kolesarski klub Perun

poziva svoje članstvo, da se polnoštevno udeleži občnega zbora Kolesarske zveze v restavraciji »Kosovo«, ki bo jutri ob pol 9. zjutraj. —

Polagajte važnost

pri nakupu čevljev

v Vašem lastnem interesu:

1. na dobro kvaliteto (brez papirja ali manjvrednega usnja);
2. na dobro izdelavo tako, da se dajo pozneje za nizko ceno popraviti;
3. da popolnoma odgovarjajo Vaši nogi ne samo po dolžini ampak tudi po širini;
4. na času primerno fazono katere ne izgubi svoje prvotne oblike;
5. da je cena kljub dobri kvaliteti in dobri izdelavi primerno nizka;
6. za občutljive ali boleče noge je potrebna pri nakupu podvojena pazljivost.

Ako zaupate in se odločite za naše čevlje, Vam garantiramo v vsem najvestnejšo in najcenejšo potrebo.

KARO, Maribor
Koroška cesta šte. 19

Deficit Eifflovega stolpa

V pariškem mestnem svetu se je vršila te dni srdita razprava o znamenitem, 300 m visokem Eifflovem stolpu. Pri razpravi o proračunu se je namreč dogajalo, da dobi mestna občina pariška od stolpa največ 5.000 frankov letno. Čisto upravičeno so se pritoževali mestni očetje nad tem gospodarstvom, ki je je privatnim podjetjem poskrbelo velike dobičke. Samo vstopnina na stolp pri naša mnogokrat več kakor dobi mestna občina od stolpa. Kajti na stolpu ni samo največja brezžična postaja na svetu, temveč tudi zelo donosna restavracija. Vrh tega se fabrikant Citroen poslužuje stolpa za svojo znamenito svetlobno reklamo. Za to reklamo plača Citroen smešno vsoto 50 centov za kvadratni meter uporabljene površine na leto.

Fatalna beseda

Ruski čelist Petrov se je podal v Španijo na umetniško turnejo. Hotel je prekositi slavnega španskega čelista Casado. Ko pride v prvem španskem mestu v hotel, je prvo, kar sliši od portirja, beseda: Casado. Rus misli, da se mu Španjolec roga, češ, kaj boš ti, saj nisi Casado. Nevoljen se obrne ter obišče drugi hotel. Tu zopet prva beseda: Casado. V svoji jezi ne misli ruski umetnik na to, da bi si najel tolmača. Obišče še par hotelo in povsod sliši: Casado, Casado. Roganja mu je preveč, ubere jo na kolodvor ter odpotuje, odkoder je prišel. Doma je še ves jezen pripovedoval o španskem zasmehovanju, ter zvedel, da pomeni beseda »casado« tudi — oženjen.

Nevaren poskus pilotkinje.

Mlada pilotkinja Biget je napravila te dni zelo nevaren poskus. Hotela je namreč dognati, koliko časa bi mogla zdržati v obleki iz nepregorljivega asbesta v ognju, zanetenem okrog nje. Toda že čez 30 sekund je postala vročina tako huda, da je pričela pilotkinja klicati na pomoč in so ji le s težavo rešili življenje.

Zanimiva reklama

Neka ameriška tiskovna zaloga, ki izdaja ogromno število detektivskih in pustolovskih romanov, je razglasila z velikimi razglasi, da je dala v promet par serij najzanimivejših romanov, pri katerih je pa par zadnjih strani — zapečatenih. Kdor vrne knjigo z nepokvarjenim pečatom, dobi denar nazaj. Ta reklamni trik se je izborno obnesel. Tisočeri so si mislili: Kaj nam mar par zapečatenih strani! Konec povesti si lahko vsak misli — in knjige bomo brali zastonj! — Pri čitanju so pa taki sklepi po veliki večini padli v vodo. Rsk, rsk — je šel pečat za pečatom vsled zelo napete vsebine.

Strašen spomin iz Sibirije.

Nedavno se je povrnil iz Sibirije neki zaostali češki legijonar in prinesel s seboj kot spomin na tujino — kožo mongolskega kneza, napeto na poseben okvir. Manjka ji niti en las ali nohet. Glava je plastično preparirana in se čisto jasno opažajo na njej mongolske značilnosti lobanje in lica. S kožo je prinesel legijonar v Evropo tudi listino, s katero dokumentira, da gre za kožo mongolskega kneza Hisnu onstran pokrajine Panalu, ki ga je dal odreti rojak knez Djalama vpricho njegove matere. Dokument je podpisal kozaški hetman Bulatov, ki je vodil l. 1913. in 1914. kazensko ekspedicijo proti Djalami.

Strašen umor treh Francozov

V Casablanci je neki domačin na barski način umoril tri francoske državljane. Najprej je navalil na ravnatelja velike francoske industrijske družbe v Casablanci, kateremu je razklal glavo s

sekiro, njegovi ženi in otroku pa je po umoru še odsekal glavo, nakar je popojnoma opleni hišo. Sum je padel takoj na slugo, ki je takoj po krvavem zločinu izginil, a so ga že naslednjega dne aretirali in izročili sodišču ter je svoje dejanje tudi že priznal.

Mali oglasni lističi za posredovanje in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p., najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasni

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali rokodelskega značaja: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

Pridna in čedna sobarica se sprejme. M. Berdajs, Maribor. 556

Koncertni klavir priznane znamke — radi selitve in popmanjkanja prostora takoj na prodaj. — Naslov v upravi. 574

Snaženje za Veliko noč bo lahko, če boste čistili pohištvo, preproge in posteljnino s prahožerom, okna intla pa potom čistilnega zavoda »Diverson«, Cankarjeva ul. 14, Tel. 401. 570

Pokončevanje stenice s plinom opravi poceni in hitro. »Diverson«, Cankarjeva ul. 14, Tel. 406. Naglo se uničijo tudi podgane, miši in ščurki. 571

Kupim staro zlato srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Živahen gospod trgovsko izobražen, žel dopisovanja z gospodično v starosti od 18—24 let. Dopise po možnosti s sliko na oglasni oddelek »Večernika« pod »Živahen«. 608

Gumbe iz blaga izgotavlja dobro, hitro in po ceni Plankl, Maribor, Tattenbachova ul. 16 III. 596

Popis brezstanovanjcev. Da se ugotovi potreba stanovanj, se vsi brezstanovanjci vabijo k popisu pri oblastni konces. stanovanjski posredovalnici »Marstan«, Koroška c. 10. Vpis samo Din 1. — Za stanodajalce prijava in izbira brezplačno. 602

Otroška postelja nova, iz lesa, belo lakirana, se ceno prodaja. Naslov pove uprava. 601

Nova jedilnica radi odpotovanja ugodno na prodaj. — Naslov pove uprava lista. 600

Iščem službo pristava (majerja) ali vinčarja. Nastopim takoj. Vzamem tudi malo posestvo v najem ali v zakup. Josip Čaprež, Sv. Rupert v Slov. gor. 599

Iščem samostojno prvovrstno kuharico. Natančno ponudbo z navedbo plače na upravo lista pod »Poštena«. 598

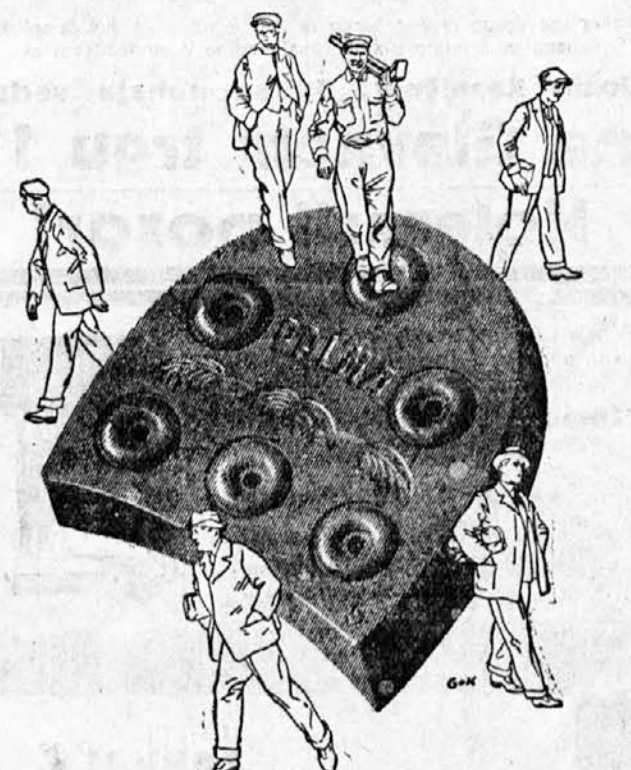
Radi nagle smrti se odda takoj lokal proti odkupnini. — Vpraša se pri Korenu, Ob železnici št. 8. 597

Iščem zastopnike za obisk privatnih strank. »Plamen«, Maribor, Aleksandrova 18 I. 590

PAVEL NEDOG
čisti kemično
in barva vsakovrstne obleke, tkanine in žalne obleke v **24. urah** najlepše in najcenejše. 532
MARIBOR
Gosposka ulica 33
Razlagova ulica 22

Upravništvo posestva »Josipdol«. Ribnica na Pohorju, postaja Biezno-Ribnica, išče za svojo kantino stalnega

dobavitelja sadjevca
(mošta). Išče se samo dobro, okusno blago. Oferte z malimi vzorci je nasloviti na gornji naslov. 579

Ljudje, ki delajo, nosijo PALMA
KAUČUK PODPETNIKI,
ker so najcenejši in trajnejši od usnja in delajo tudi prijetno hojo, kar vam varuje živce. 605

Stev. 3135/8.
Razpis dražbe občinskih lovišč.

Razglas.

Dražba občinskih lovov v srezu Maribor, levi breg.

Dražba občinskih lovov v srezu Maribor, levi breg se vrši po sledečem redu:

Dne 23. aprila 1928 za občine:

Ciglice, Cirknica, Dobrenje, Dragučeva, Spod. Duplek, Gradiška, Gradišče in Grušova.

Dne 24. aprila 1928 za občine:

Št. Ilj, Janževa gora, Jarenina, Jelovec pri Mariboru, Sv. Jurij ob Pesnici, Kamnica in Kaniža.

Dne 25. aprila 1928 za občine:

Sv. Marjeta ob Pesnici, Sv. Martin pri Vurbergu, Pesnički dvor, Sv. Peter, Plač in Polička vas.

Dne 26. aprila 1928 za občine:

Rošpoh, Selnica ob Muri, Slemen, Svečina, Spod. Jakobski dol, Zg. Jakobski dol, Vrtniče in Vukovski dol.

Dne 27. aprila 1928 za občine:

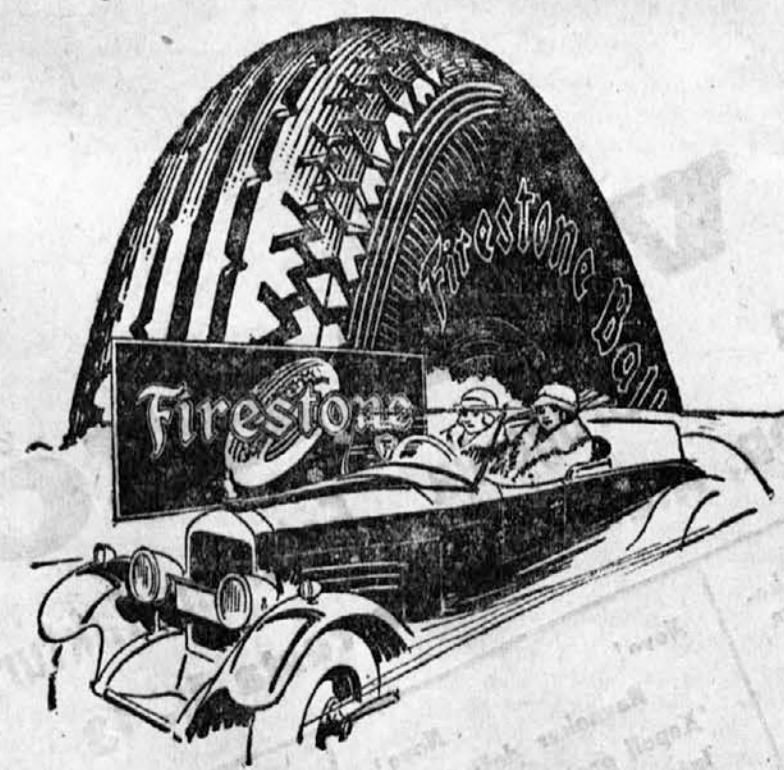
Drvanja, Korena, Kremberg, Zg. Ročica in Zitence.
Dražba se vrši pri sreskem poglavarju Maribor, levi breg v sobi št. 8. Z dražbanjem se začne vsak dan ob 9. uri zjutraj in sicer se kličejo občinski lovi po redu po katerem so navedeni v tem razglasu.

Zdražitelj lova mora plačati izven zakupnine tudi letno 20% oblastno doklado, na zdražbeni najemnini.

Sreski poglavar v Mariboru, levi breg, dne 11. marca 1928.

Dr. IPAVIĆ, s. r.

Firestone

GUM-DIPPED

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo
IVO NOVAKOVIĆ
ZAGREB, MAZURANICEV TRG 8
Dobi se na malo pri: V. M. Barešić, Ljubljana, Dunajska cesta 12. — Auto-delavnica L. Ropas, Celje. — Tehnična kom. družba, Ljubljana, Tavčarjeva 6.

Zastopstvo in skladišče:
B. & J. GRADIŠ
MARIBOR, TRG SVOBODE 6

Gostilna, Kosič
Frankopanova ulica št. 11
V nedeljo in ponedeljek, na Jožefovo bo **domača zabava s koncertom.**
Z dobro kuhinjo in izvrstnim vinčkom preskrbljeno. Za obilen obisk se priporoča gostilničar. 606

Na Jožefovo
si vsi oglejte prvo manufakturno trgovino blizu cerkve v Studencih, Aleksandrova cesta št. 48
A. Kumperščak
Zaloga modernih zamoveznic, ovratnikov, srajc, nogavic, vsakovrstnega sukna, izgotovljenih oblek itd.
Cene brezkonkurenčne! 589
Galanterija! Šolske potrebščine!
Zahtevajte povsod „Večernik“!

